

# Essentials of Clinical Rheumatology



บรรณาธิการ พงศ์ธร ณรงค์ฤกษ์นาวัน  
ไพจิตร อัครนสมบัติ  
ปวีณา เชี่ยวชาญวิศวกิจ  
นันทนา กสิตานนท์



Essentials  
of  
Clinical Rheumatology

เลขทะเบียน **M 0151304**

วันลงทะเบียน ๒๘ พ.ย ๒๕๖๐

616-723

เลขเรียกหนังสือ

๖91๖

๒560

ISBN 978-616-91417-9-2

# | บรรณาธิการ |



**พงศ์ธร ณรงค์ฤกษ์นาวิน, พ.บ.**

พันโท

หน่วยรุมาดิค กองอายุรกรรม

โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า กรุงเทพมหานคร

**ไพจิตร อัครนบดี, พ.บ.**

พลตรี

รองศาสตราจารย์

หน่วยรุมาดิค กองอายุรกรรม

โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า กรุงเทพมหานคร

**ปวีณา เชี่ยวชาญวิศวกิจ, พ.บ.**

รองศาสตราจารย์

สาขาวิชาโรคข้อและรุมาดิคสมัย

ภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

มหาวิทยาลัยมหิดล กรุงเทพมหานคร

**นันทนา กสิตานนท์, พ.บ.**

รองศาสตราจารย์

หน่วยวิชาโรคข้อและรุมาดิคสมัย

ภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่



# Essentials of Clinical Rheumatology

ISBN 978-616-91417-9-2

พิมพ์ครั้งที่ 1 ตุลาคม 2560

จำนวนพิมพ์ 1,000 เล่ม

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

National Library of Thailand Cataloging in Publication Data

สมาคมรูมาตีสซึมแห่งประเทศไทย.

Essentials of Clinical Rheumatology.-- กรุงเทพฯ : สมาคม, 2560.

478 หน้า.

1. รูห์มาตีสซึม. 2. ข้อ-โรค. I. ชื่อเรื่อง.

616.723

ISBN 978-616-91417-9-2

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

ราคา 500 บาท

ออกแบบปก นายแพทย์กิตติ โตเต็มโชคชัยการ

เจ้าของ สมาคมรูมาตีสซึมแห่งประเทศไทย  
ชั้น 9 อาคารเฉลิมพระบารมี ๕๐ ปี  
เลขที่ 2 ซอยศูนย์วิจัย ถนนเพชรบุรีตัดใหม่  
เขตห้วยขวาง กรุงเทพฯ 10310  
โทรศัพท์ 0-2716-6524 โทรสาร 0-2716-6525

พิมพ์ที่ บริษัท ซีดีพีริ้นท์ จำกัด  
เลขที่ 15/125 ถนนนวลจันทร์  
แขวงคลองกุ่ม เขตบึงกุ่ม กรุงเทพฯ 10230

โรคข้อและรูมาติสซั่มเป็นโรคที่พบได้บ่อยในเวชปฏิบัติ ดังนั้นแพทย์จึงควรมีความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการดูแลรักษาผู้ป่วยโรคข้อและรูมาติสซั่มอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะการดูแลพื้นฐานเบื้องต้น อีกทั้งในปัจจุบันมีการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ในสาขาโรคข้อและรูมาติสซั่มอย่างรวดเร็ว ดังนั้นการเพิ่มพูนความรู้ในโรคข้อและรูมาติสซั่มสำหรับแพทย์ทั่วไปจึงมีความจำเป็น

ทางสมาคมโรคข้อและรูมาติสซั่มแห่งประเทศไทย จึงได้จัดการอบรมระยะสั้นแก่แพทย์ผู้สนใจโรคข้อและรูมาติสซั่มที่ไม่ได้เป็นแพทย์เฉพาะทางสาขาโรคข้อและรูมาติสซั่ม ให้ได้เพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจให้มากยิ่งขึ้น ในการนี้ทางสมาคมฯ ได้จัดทำหนังสือขึ้นเพื่อเป็นประโยชน์ในการประกอบการฝึกอบรม และสามารถนำหนังสือนี้เพื่อการทบทวน หรือใช้เป็นแหล่งข้อมูลที่สามารนำไปประกอบการดูแลผู้ป่วยตามความเหมาะสมต่อไป บทความในหนังสือเล่มนี้ นอกจากจะครอบคลุมโรคต่าง ๆ ที่อยู่ในกลุ่มโรคข้อและรูมาติสซั่มที่พบได้บ่อยในเวชปฏิบัติทั่วไป ยังรวมไปถึงแนวทางการแปลผลการตรวจทางซีโรโลยี การอ่านภาพรังสีของโรคที่พบบ่อย และการดูแลผู้ป่วยโรคข้อและรูมาติสซั่มก่อนการผ่าตัด หนังสือเล่มนี้ได้รับความร่วมมือร่วมแรงและร่วมใจจากอาจารย์แพทย์ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาโรคข้อและรูมาติสซั่มจำนวนหลายท่าน ที่ได้เสียสละเวลาช่วยกันสนับสนุนบทความทางวิชาการต่าง ๆ ที่มีคุณค่าขึ้น

ทั้งนี้ทางคณะกรรมการในนามของสมาคมโรคข้อและรูมาติสซั่มแห่งประเทศไทย ขอขอบพระคุณผู้พิมพ์หนังสือทุกท่าน และคุณสุจินดา ใจใส เลขานุการสมาคมฯ ที่ได้สละเวลาช่วยเหลือทำให้หนังสือเสร็จสมบูรณ์ ขออนุโมทนาบุญคุณหรือคุณความดีใด ๆ ที่บังเกิดขึ้นจากหนังสือเล่มนี้แก่บิดามารดา บุรพจารย์ และผู้ป่วยโรคข้อและรูมาติสซั่ม

พงศ์ธร ดวงกฤกษ์นาวิณ  
ไพจิตรต์ อัครชนนบดี  
ปวีณา เขียวชาณุวิศรทกิจ  
นันทนภ กษิตานนท์  
บรรณาธิการ

**ชิงชิง ฟูเจริญ, พ.บ.**

รองศาสตราจารย์ หน่วยวิชาภูมิแพ้ อิมมูโนวิทยา และโรคข้อ  
ภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น  
จังหวัดขอนแก่น

**โชคชัย กิตติญาณปัญญา, พ.บ.**

อาจารย์ หน่วยวิชาโรคข้อและรูมาติสซั่ม  
งานอายุรกรรม โรงพยาบาลเลิศสิน  
กรุงเทพมหานคร

**ดวงกมล เขี้ยวเรืองสุริติ, พ.บ.**

อาจารย์ หน่วยวิชาโรคข้อและรูมาติสซั่ม  
ภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์  
จังหวัดสงขลา

**นันทนา กสิตานนท์, พ.บ.**

รองศาสตราจารย์ หน่วยวิชาโรคข้อและรูมาติสซั่ม  
ภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่  
จังหวัดเชียงใหม่

**บุญจริง ศิริไพฑูรย์, พ.บ.**

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ หน่วยวิชาโรคข้อและรูมาติสซั่ม  
ภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์  
จังหวัดสงขลา

**ปรีฉัตร เอื้ออารีวงศา, พ.บ.**

อาจารย์ หน่วยวิชาโรคข้อและรูมาติสซั่ม ภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์  
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์  
จังหวัดสงขลา

**ปวีณา เชี่ยวชาญวิศวกิจ, พ.บ.**

รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาโรคข้อและรูมาติสซั่ม

ภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

กรุงเทพมหานคร

**พงศ์ธร ณรงค์ฤกษ์นาบิน, พ.บ.**

พันโท หน่วยรุมชาติ กองอายุรกรรม

โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า

กรุงเทพมหานคร

**พิณทิพย์ งามจรรยาภรณ์, พ.บ.**

อาจารย์ หน่วยวิชาภูมิแพ้ อิมมูโนวิทยา และโรคข้อ

ภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

กรุงเทพมหานคร

**ไพจิตร อิศวณหาศี, พ.บ.**

พลตรี รองศาสตราจารย์ หน่วยรุมชาติ

กองอายุรกรรม โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า

กรุงเทพมหานคร

**รัตนาวี ณ นคร, พ.บ.**

ศาสตราจารย์ หน่วยวิชาภูมิแพ้ อิมมูโนวิทยา และโรคข้อ

ภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

จังหวัดขอนแก่น

**ศิริภพ สุวรรณโรจน์, พ.บ.**

รองศาสตราจารย์ หน่วยวิชาภูมิแพ้ อิมมูโนวิทยา และโรคข้อ

ภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

จังหวัดขอนแก่น

**สิทธิชัย อุกฤษฏชน, พ.บ.**

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาโรคข้อและรูมาติสซั่ม  
ภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย  
กรุงเทพมหานคร

**สิริพร จุทอง, พ.บ.**

อาจารย์ หน่วยวิชาโรคข้อและรูมาติสซั่ม ภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์  
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์  
จังหวัดสงขลา

**สุมาภา ชัยอำมพร, พ.บ.**

พินโท หน่วยรูมาติก  
กองอายุรกรรม โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า  
กรุงเทพมหานคร

**สูงชัย อังธารารักษ์, พ.บ.**

อาจารย์ หน่วยภูมิแพ้และโรคข้อ  
งานอายุรศาสตร์ โรงพยาบาลราชวิถี  
กรุงเทพมหานคร

**อรรถนี มหรรฆานุเคราะห์, พ.บ.**

รองศาสตราจารย์ หน่วยวิชาภูมิแพ้ อิมมูโนวิทยา และโรคข้อ  
ภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น  
จังหวัดขอนแก่น



| บทที่ |   | หน้า      |
|-------|---|-----------|
| 1     | <b>Approach to the Patients with Rheumatic Symptoms</b><br>รัตนาดี ณ นคร          | 1 - 18    |
| 2     | <b>Pitfalls in Laboratory Tests in Rheumatology</b><br>พิเชษฐ์ งามจรยาภรณ์        | 19 - 28   |
| 3     | <b>How to Interpret Musculoskeletal Radiographs</b><br>ไพจิตร อัครนบดี            | 29 - 52   |
| 4     | <b>Adult Myositis</b><br>บุญจรัส ศิริไพฑูรย์                                      | 53 - 82   |
| 5     | <b>Ankylosing Spondylitis</b><br>สิทธิชัย อุกฤษฏชน                                | 83 - 97   |
| 6     | <b>Calcium Pyrophosphate Deposition Disease</b><br>พงษ์ธร ณรงค์ฤกษ์นาวัน          | 98 - 114  |
| 7     | <b>Hyperuricemia and Gout</b><br>พงษ์ธร ณรงค์ฤกษ์นาวัน                            | 115 - 143 |
| 8     | <b>Clinical Use of Nonsteroidal Anti-Inflammatory Drugs</b><br>สิริพร จุทอง       | 144 - 163 |
| 9     | <b>Osteoarthritis</b><br>สูงชัย อังธารารักษ์                                      | 164 - 189 |
| 10    | <b>Osteoporosis</b><br>สุมาภา ชัยอำมร   | 190 - 223 |
| 11    | <b>Perioperative Care for Patients with Rheumatic Diseases</b><br>ไพจิตร อัครนบดี | 224 - 238 |
| 12    | <b>Psoriatic Arthritis</b><br>ปวีณา เขียวชาญวิศวกิจ                               | 239 - 263 |

# | สารบัญ |

| บทที่        |   | หน้า      |
|--------------|---|-----------|
| 13           | <b>Rheumatoid Arthritis</b><br>ดวงกลม เอ็มวเรืองสุรตี                 | 264 - 291 |
| 14           | <b>Septic Arthritis</b><br>ไซดชัย กิตติญาณนัญญา                       | 292 - 308 |
| 15           | <b>Sjögren's Syndrome</b><br>บริฉัตร เอื้ออารีวงศา                    | 309 - 332 |
| 16           | <b>Soft Tissue Rheumatism</b><br>อรจณี มหรรฆานูเคราะห์                | 333 - 350 |
| 17           | <b>Systemic Lupus Erythematosus</b><br>นันทนา กสิตานนท์               | 351 - 416 |
| 18           | <b>Systemic Lupus Erythematosus and Pregnancy</b><br>สุมนา ชัยอำนวย   | 417 - 431 |
| 19           | <b>Systemic Sclerosis</b><br>ชิ่งชิ่ง ฟูเจริญ และ ศิริภาพ สุวรรณโรจน์ | 432 - 444 |
| 20           | <b>Vasculitis</b><br>บริฉัตร เอื้ออารีวงศา                            | 445 - 470 |
| <b>INDEX</b> |   | 471 - 478 |